

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mesta R.**, so sídlom v R., zastúpeného JUDr. M. K., advokátom v D., proti žalovaným **1/ I. B.**, bývajúcemu v R., **2/ E. B.**, bývajúcej v R., obaja zastúpení opatrovníčkou Z. M., pracovníčkou Okresného súdu Ružomberok, **o zaplatenie 1 004,12 € (30 250,-- Sk)** **s príslušenstvom,** vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 6 C 12/2008, **o mimoriadnom** dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 2. októbra 2008, sp. zn. 6 C 12/2008, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 2. októbra 2008, sp. zn. 6 C 12/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Ružomberok rozsudkom z 2. októbra 2008, č.k. 6 C 12/2008-59 uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 30 250,-- Sk spolu s poplatkom z omeškania vo výške 2,5 promile za každý deň omeškania najmenej 25,-- Sk za každý začatý mesiac od 16. júla 2005 do zaplatenia zo sumy 13 908,-- Sk a od 8. júla 2006 do zaplatenia zo sumy 16 342,-- Sk, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal voči žalovaným 1/, 2/ náhradu trov konania vo výške 6 571,-- Sk. V odôvodnení uviedol, že žalovaným 1/, 2/ ustanovil opatrovníka (§ 29 ods. 2 O.s.p.), pretože sa nepodarilo zistiť ich pobyt. Pri rozhodnutí vo veci samej vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania a mal za preukázané, že žalobca uzavrel dňa 2. júla 1993 so žalovaným 1/ nájomnú zmluvu, ktorou žalobca ako prenajímateľ prenechal do užívania za nájomné žalovanému 1/ byt na P. na dobu neurčitú. Úhrada za služby spojené s užívaním bytu sa platí mesačne pozadu do 5. dňa nasledujúceho mesiaca. Ak nájomca nezaplatí úhradu

v tomto termíne, je povinný zaplatiť prenajímateľovi poplatok z omeškania. V zmysle vyúčtovania dodávky tepla, vodného a stočného a ostatných služieb s užívaním bytu za obdobie od 1. januára 2004 do 31. decembra 2004 vznikol žalovanému 1/ nedoplatok 13 908,-- Sk (splatný do 15. júla 2005), za obdobie od 1. januára 2005 do 31. marca 2005 nedoplatok v sume 16 342,-- Sk (splatný do 7. júla 2006), spolu nedoplatok predstavoval sumu 30 250,-- Sk. Súd zistil, že žalobca vyzval žalovaných 1/, 2/ listom zo dňa 23. augusta 2006 na zaplatenie splatného nájomného a plnenia poskytovaného s užívaním bytu. K úhrade zo strany žalovaných však nedošlo. Súd mal za to, že pasívne vecne legitimovaná v tomto konaní je aj žalovaná 2/ ako manželka žalovaného 1/ v zmysle ustanovenia § 703 ods. 1, resp. § 704 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O poplatku z omeškania rozhodol súd podľa § 4 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a o trovách konania v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu žalovaných 1/ a 2/ s odôvodnením, že žalovaným bola v konaní odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a to tým, že okresný súd ustanovil žalovaným opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O.s.p., i keď nebolo dostatočne preukázané splnenie zákonných podmienok vyplývajúcich z tohto ustanovenia. Uviedol, že ustanoveniu opatrovníka musí predchádzať dôsledné šetrenie toho, či sú splnené všetky podmienky pre takýto procesný postup. Účastníkovi, ktorý sa zdržuje v cudzine, je možné ustanoviť opatrovníka len vtedy, ak boli vyčerpané všetky dostupné možnosti na zistenie miesta pobytu účastníka, a tieto zostali bezvýsledné. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd po neúspešnom pokuse o doručenie súdnej zásielky (platobného rozkazu) poštou (vrátené z dôvodu, že adresát je neznámy, resp. sú neznámi), upustil od ďalších pokusov doručiť súdne zásielky žalovaným, napríklad prostredníctvom policajného orgánu. Po zistení adresy trvalého pobytu žalovaných a skutočnosti, že nie sú prihlásení na prechodný pobyt, resp. iná ich adresa nie je žalobcovi známa, okresný súd ďalšie zisťovanie miesta pobytu žalovaných nevykonával. Súd ustanovil žalovaným opatrovníka – zamestnankyňu súdu, ktorá, ako vyplýva zo zápisnice z pojednávania z 2. októbra 2008, sa nedostavila na pojednávanie. Súd zodpovedá za to, že opatrovník bude chrániť práva a oprávnené záujmy účastníka konania, má pritom povinnosť zbaviť opatrovníka jeho funkcie, ak zistí, že opatrovník svoju funkciu v konaní buď nevykonáva fakticky vôbec (ako v posudzovanej veci) alebo celkom nedostatočne. Žalovaní 1/ a 2/ vycestovali spolu so svojimi tromi deťmi v júli 2005 do V., kde pracovali prostredníctvom registrovanej pracovnej agentúry. O ich mieste pobytu

boli informovaní aj rodičia žalovaného 1/. Domov sa žalovaní vrátili v auguste 2008. Pojednávanie v preskúmvanej veci sa konalo na okresnom súde 2. októbra 2008, to je v čase, keď žalovaní 1/, 2/ sa už zdržiavali v mieste ich trvalého pobytu, na adrese súdu známej. Preto žiadal, aby bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.) na dovolacom súde v lehote jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa Najvyšší súd Slovenskej republiky otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa môže začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). V mimoriadnom dovolaní nebola namietaná existencia niektorej z väd uvedených v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a žiadna z nich nebola v konaní o mimoriadnom dovolaní zistená.

Podľa právneho názoru generálneho prokurátora Slovenskej republiky okresný súd v konaní odňal žalovaným možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Postupom súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým účastníkovi nebolo umožnené buď zúčastniť sa konania alebo realizovať ďalšie procesné

práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. V zmysle uvedeného za postup súdu vedúci k odňatiu možnosti konať pred súdom treba považovať aj postup súdu, ktorý sa prieči § 29 ods. 2 O.s.p. Ak súd v rozpore s týmto ustanovením a bez splnenia zákonných podmienok z neho vyplývajúcich ustanoví účastníkovi konania opatrovníka a v ďalšom priebehu konania už nekoná s účastníkom, ale len s jeho opatrovníkom, odníma tým tomuto účastníkovi možnosť konať pred súdom, lebo mu znemožňuje realizáciu jeho viacerých procesných práv, predovšetkým práva, aby jeho vec bola prerokovaná na súde v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd).

V danej veci postup okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia Okresného súdu Ružomberok zo dňa 31. júla 2008, č.k. 6 C 12/2008-46 o ustanovení opatrovníka žalovaným 1/, 2/ nebol v súlade s § 29 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia môže súd, pokiaľ neurobí iné vhodné opatrenia, ustanoviť opatrovníka účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať. Ustanoveniu opatrovníka podľa § 29 ods. 2 O.s.p. musí vždy predchádzať dôsledné prešetrenie toho, či sú dané všetky podmienky pre daný procesný postup. Pritom povinnosť zistiť, či pobyt účastníka je skutočne neznámy, zaťažuje súd. Účastníkovi, ktorý sa zdržuje v cudzine, je možné ustanoviť opatrovníka len vtedy, ak boli vyčerpané všetky dostupné možnosti na zistenie miesta pobytu účastníka (R 66/1996) a len vtedy, ak opatrenia vykonané na zistenie adresy pobytu ostali bezvýsledné.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaným bol doručovaný platobný rozkaz vydaný Okresným súdom Ružomberok dňa 1. októbra 2007, č.k. 1 Ro 314/2007-12. Zásielky boli súdu vrátené s tým, že adresáti sú neznámi. Súd následne uznesením z 12. novembra 2007 zrušil platobný rozkaz bez toho, aby sa pokúsil napr. o doručenie prostredníctvom policajného orgánu. Súd ďalej zisťoval trvalý, resp. prechodný pobyt žalovaných prostredníctvom žiadostí adresovaných Registru obyvateľov v Banskej Bystrici, Oddeleniu evidencie obyvateľov Mesta R., ako i dotazmi adresovanými Sociálnej poisťovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Iná adresa ako R. nebola súdom zistená.

Ustanoveniu opatrovníka musí vždy predchádzať dôsledné prešetrenie toho, či sú dané všetky podmienky pre daný procesný postup. Dovolací súd zdôrazňuje, že dostatočným šetrením nie je len vyžiadanie si správy z Ústrednej evidencie obyvateľov, resp. Sociálnej poisťovne, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, či mesta. Súd nevykonal žiadne ďalšie zisťovane adresy pre doručenie napr. aj cestou príslušných obvodných oddelení Policajného zboru Slovenskej republiky alebo dopytom na Ústrednú evidenciu väzňov ZVJS SR. Informácie o pobyte účastníkov mohli byť získané aj z výpovedí rodičov neznámych účastníkov, prípadne svedkov.

Okresný súd ustanovil uznesením zo dňa 31. júla 2008, č.k. 6 C 12/2008-46 opatrovníčku žalovaným 1/, 2/ zamestnankyňu Okresného súdu Ružomberok Z. M.. Určenie zamestnanca súdu za opatrovníka účastníka konania zákon (§ 29 ods. 2 O.s.p.) síce výslovne v tom čase nevyklúčoval, napriek tomu sa tento procesný postup priechi účelu, ktorý je sledovaný uvedeným zákonným ustanovením. Opatrovník má totiž v konaní hájiť práva a oprávnené záujmy účastníka, ktorého zastupuje. Pokiaľ má za účastníka konania konať zamestnanec súdu, ktorý vec prejednáva a rozhoduje, nemožno objektívne očakávať, že bude dostatočne razantne hájiť práva zastúpeného tak, ako sa od opatrovníka požaduje. Opatrovníčke bol dňa 18. septembra 2008 doručený návrh na začatie konania spolu s predvolaním na pojednávanie na 2. októbra 2008. Opatrovníčka nehájila práva a oprávnené záujmy účastníka konania, keď sa k návrhu na začatie nevyjadřila, pojednávania sa nezúčastnila a ani svoju neúčast' neospravedlnila, príp. nepožiadala o odročenie pojednávania. Nevykonala v podstate žiadny úkon, nenavrhlala vykonanie žiadneho dôkazu.

Tieto skutočnosti založili opodstatnenosť mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p., § 237 písm. f/ O.s.p.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2010

JUDr. Jozef K o l c u n, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

